

DE CHARITATE.

DISTINCTIONIS VIGESIMÆ SEPTIMÆ SYNOPSIS.

*Quæ duo præcipuè tibi sunt ad amanda, doceris
Isthic, & virtus quanta sit, ipsius amor.*

Sic incipit: *Cum autem Christus.*

Sic terminat: *Prudenterque consularur.*

1. **C**ONNECTITUR hæc distinctio cum superiori. In illa egit Magister de spe virtute theologica; sed in præsentia determinat de charitate, quantum ad eius essentiam, definitionemque: igitur à recta connexionis via non videtur disfidere Magister.

2. Consequentia probatur: Meditato virtutum theologalium ordine, spes virtus certò certius antevertit charitatem: ergo istus de essentia definitioneque immediatè post spem virtutem disserere, erit profectò congruentiorem disputandi modum servare; sed Magister in huius operis progressu sic processit: ergo rectum hinc connexionis ordinem habuit.

3. Dividitur præsens distinctio in tres præcipuas partes. In quarum prima, charitatis essentiam expendit Magister. In secunda verò declarat, qualiter sit una dilectio, qua Deum diligimus, & proximum propter Deum. In tertia autem, & ultima, modum diligendi assignat.

4. PRO PRIMÆ igitur partis clara indagazione, en primum theorema: *Charitas est dilectio, qua Deum diligimus propter se, & proximum propter Deum.* Ante cuius explanationem præmittit Magister in littera, quòd licet Christus Dominus fidem, & spem non habuerit, ut diximus in superioris distinctionis calce, tamen eximiam, & incomparabilem charitatem habuit, quæ maior esse non potuit, & qua animam suam pro nobis, posuit, ut ad dilectionem suo nos invitaret exemplo.

5. Modò describit expenditque charitatis definitionem his verbis

bis Magister: *Charitas est dilectio, qua diligitur Deus propter se, & proximus propter Deum.* In hac etenim definitione geminum comprehendimus mandatum: Unum pertinens ad dilectionem Dei, quod est maximum in lege mandatum: Et alterum pertinens ad diligendum proximum, illi simile. In his ergò duobus mandatis tota lex pender, & Propheta.

6. Quod sic ostendere tentat Magister in littera: Primò ex Deuteronomio cap. 6. dicente: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua;* sed hoc est primum, & maximum in lege mandatum, ut diligamus Deum propter seipsum: ergo quia charitas est dilectio, qua diligimus Deum propter seipsum.

7. Similiter probat Magister respectù dilectionis proximi ex Matthei cap. 22. *Diliges proximum tuum sicut teipsum;* sed hoc secundum mandatum est simile primo: ergo quia charitas est dilectio, qua diligimus proximum propter Deum: ergo charitatis descriptio duo continet mandatum; & diligere Deum propter se, & proximum propter Deum.

8. Sed oppones primò in præfatam charitatis definitionem: Pro eodem usurpamus dilectionem, & charitatem; sed Magister definit hinc in littera textus charitatem per dilectionem: igitur definit idem per seipsum; & consequenter charitatis definitio tradita à Magistro erit ab omnibus reiicienda.

9. Respondetur negando Consequentiam. Quia etsi charitas, & dilectio sint idem, tamen sufficiens inter ipsas versatur discrimen, ut charitas per dilectionem aptè definiri valeat. Charitas enim designat habitum, & dilectio actum; & ita charitas, quæ est habitus, definitur per suum actum, sive quod est minus commune, ut habitus, per magis commune, quod est actus; sicque idem per seipsum nunquam hinc à Magistro describitur.

10. Oppones secundò: Una & eadem est ratio diligendi Deum propter se, & proximum propter Deum; sed quo pacto una & eadem est ratio diligendi Deum propter se, & proximum propter Deum, non duo, sed unum debet esse legis mandatum: igitur unum, & non duo respectù Dei, & proximi erit dilectionis mandatum.

11. Respondetur negando Minorem, & Consequentiam. Quia in mandato de dilectione proximi propter Deum clauditur mandatum de dilectione Dei propter se; & quanvis unum mandatum in altero includatur, non inde valet deduci, quòd unum ab alio non

distinguantur. Connexio enim mandatorum diligendi proximum propter Deum, & Deum propter se non ita confundit eorum distinctionem, ut possimus unum, & non duo astruere mandatum. Et hæc de prima distinctionis parte sufficiant.

12. PRO SECUNDÆ verò distinctionis partis sedulâ discussione, en secundum theorema: *Una & eadem est dilectio, qua Deum propter se, & proximum propter Deum diligimus, etsi ob duo dilecta, Deum scilicet, & hominem geminetur.* Quod duntaxat probat Magister quadam ex dubii affectata solutione.

13. Inquirat ergo Magister in littera: *Si ea ipsa dilectione diligitur Deus, qua diligitur proximus: An alia sit dilectio Dei, & alia proximi?* Et respondet Magister, eandem esse dilectionem, qua diligitur Deus, & qua diligitur proximus; distinctam tamen penes hoc, quod Deum diligimus propter se, & proximum propter Deum. Quod duplici Augustini autoritate firmat.

14. Primò ex lib. 8. de Trinit. cap. 8. dicente: *Non potest Deum diligere, quem non videt, qui fratrem, quem videt, non diligit. Sed si eum quem videt humano visu, spiritali charitate diligeret, videret Deum, qui est ipsa charitas, visu interiori, quo videri potest:* ergo quia una eademque dilectione diligitur Deus, & proximus, etsi hæc multiplicetur, quatenus eâ diligimus Deum, & hominem.

15. Secundò, eodem ex Augustino ibidem asserente: *Ex una enim, eademque charitate Deum proximumque diligimus; sed Deum propter Deum, nos verò, & proximum propter Deum:* ergo si ex una eademque charitate Deum, & proximum diligimus; & Deum propter Deum, & proximum propter Deum, sanè una erit dilectio, qua Deus, & proximus diligitur, quanvis ob duo dilecta, Deum scilicet, & hominem, geminetur.

16. Sed in affluentem theorematum explanationem quæres cum Magistro in littera: *Si una eademque charitas est Dei, & proximi, quare dicitur gemina?* Et respondet Magister duplicem assignando causam, eamque cum Augustino, vel fortè cum Venerabili Bedâ referendo.

17. Primò enim gemina appellatur dilectio, qua Deum, & proximum diligimus, etsi una & eadem sit charitas, propter duo quippè dilecta, Deum scilicet, & proximum; quia duo diversa eâ dilectione diliguntur, nempe Deus, & homo, vel Angelus: ergo quanvis una sit charitas, qua Deum, & proximum diligimus, gemina tamen poterit dici ob duo diversa dilecta, qua eâ diligimus. Cui etiam subiun-

git

git Magister in littera, quòd idè duo extant dilectionis mandata; quia et si una sit charitas, quâ utrumque commendatur, diversa tamen diligere præcipiuntur: ergo rectè poterit gemina appellari dilectio.

18. Audi Augustinum, aut Bedam in littera alloquentem: *Quòd ergo charitate proximum diligimus, eadem Deum diligimus. Sed quia aliud est Deus, aliud proximus, etsi una charitate diligantur, idè fortè duo præcepta dicuntur, & alterum maius, & alterum minus:* ergo si qua charitate proximum diligimus, Deum diligimus; & quia aliud est Deus, & aliud proximus, duo præcepta dicuntur, benè colligitur, quòd et si una sit charitas, quâ Deum, & proximum diligimus, possit ob duo dilecta, & quia diversa diligere per eam præcipiuntur, geminari.

19. Secundò, etiam gemina valet dici dilectio, tametsi unâ eademque Deus, & proximus charitate diligantur, scilicet, propter duos dilectionis motus, qui in mente geruntur, dum Deus diligitur, & proximus. Movetur enim mens ad diligendum Deum, & movetur ad diligendum proximum; & multò magis erga Deum, quàm erga proximum: ergo una eademque stante charitate, sive dilectione erga Deum, & proximum, poterit dici gemina propter hos duos motus, qui in mente geruntur ad Deum, & proximum. Et hæc de secunda distinctionis parte sufficiant.

20. PRO TERTIÆ autem, & ultimæ distinctionis partis enucleatione, en tertium theorema: *Quemadmodum præcipitur nobis charitas habenda erga Deum & proximum; sic & modus ipsius servandus præscribitur nobis.* Pro cuius exacta probatione, præfatum diligendi modum nobis præfinitum, ex sacra pagina derivare pertentat Magister.

21. Primò ergo dicimus, modum, quo diligere debemus proximum propter Deum, in sacra contineri Scripturâ apud Mattheum cap. 22. dicentem: *Diliges proximum tuum sicut teipsum,* deest, ad quod, & propter quod teipsum diligere debes: igitur eodem dilectionis modo debes diligere proximum sicut teipsum. Unde Augustinus lib. 1. de Doctr. Christ. cap. 22. dixit: *Regula autem dilectionis divinitus constituta est, ut Deum propter se ex toto corde, & proximum diligas sicut teipsum idèst, ad quod, & propter quod teipsum diligere debes. In bono enim, & propter Deum teipsum diligere debes:* ergo.

22. Quamobrem, huius fraternæ dilectionis modum Christus Dominus apud Ioannem cap. 13. insinuare videtur, dum scripsit: *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem: sicut dilexi vos, ut & vos diligatis invicem:* ergo quia modus, quo proximum diligere debemus propter Deum, in sacra continetur paginâ.

Ff 2

Se-

23. Secundò dicimus, modum diligendi Deum etiam in Scriptura deprehendi apud Deuteronomium cap. 6. & Matthæum cap. 22. sub hac verborum serie: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua. Hoc est maximum, & primum mandatum.* Quem sic expendit cum Augustino Magister: Ex toto corde tuo, scilicet, intellectu; ex tota anima tua, idest, voluntate; & ex tota mente tua, idest, memoria; ita ut omnem cogitationem, omnem vitam, omnemque intellectum, vel motum ad Deum referas, à quo habes ea, quæ confers illi: ergo hic erit dilectionis Dei rectissimus modus.

24. Tertiò dicimus cum Magistro, hunc dilectionis Dei modum non posse penitus ab homine in hac mortali vita impleri, sed tantum ex parte, non ex toto. Quod sic primò ostendit Magister: Sicut in hac mortali vita cognoscimus Deum; sic eum diligimus; sed in hac mortali vita imperfectè, & solum ex parte, & non ex toto cognoscimus Deum: ergo solum in hac mortali vita poterit homo diligere Deum ex parte, & non ex toto; sicque modum dilectionis Dei non penitus, sed ex parte implere.

25. Ulteriùs probat secundò intentum cum Augustino Magister: Dum aliquid carnalis concupiscenciæ adest in nobis, non omni modo ex tota anima diligimus Deum, eo quod caro non dicatur concupiscere, nisi quia anima carnaliter concupiscit; sed solum in patria nihil adest carnalis concupiscenciæ; quia cum venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est: ergo præceptum dilectionis Dei solum in patria, & non in hac mortali vita poterit ex toto ab hominibus adimpleri.

26. Sed consentaneè his dubitat hæc Magister: *Si in hac mortali vita nemo valet ex toto hoc adimplere de dilectione Dei præceptum, cur nobis hæc commendatur præcipiturque perfectio?* Et respondet Magister per simile: Sicut nullus sciret rectè currere, nisi sciret, quo currendum esset; sic nec Deus diligi sciretur, nisi dilectio per præceptum aliquod ostenderetur: ergo quanvis præceptum de dilectione Dei in hac vita mortali ex toto non valeat exequi; tamen cum possit ex parte adimpleri secundum perfectionem viæ, rectè hæc perfectio præcipitur, ac commendatur nobis.

27. Oppones: Præscriptum de dilectione Dei his deprehensum verbis: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, nihil aliud sonare videtur, quam dili-*

diligere Deum sine errore, sine contradictione, & oblivione; sed diligere Deum sine errore, contradictione, & oblivione potest in statu viæ impleri ab homine: igitur mandatum de Dei dilectione, non solum ex parte, verum ex toto, valet in hac mortali vita exequi ab homine.

28. Respondet Magister, quòd licet homo in via sic possit hoc de Dei dilectione adimplere præceptum, ut nullus in corde suo sit affectus Deo contrarius; tamen, quòd talis dilectio omnem alium extraneum affectum penitus expellat, non est datum ipsi pro statu viæ, sed duntaxat pro statu patriæ; quod expressè ostendunt Augustini, & Magistri rationis nuper appositæ. Quamobrem, solum in via poterit homo diligere Deum ex parte, & non ex toto; ita ut dilectionis Dei præceptum non penitus, sed ex parte ab ipso impleatur.

29. Postremò subdit Magister in littera, præfata duo charitatis præcepta ita invicem esse connexa, ut unum pro utroque crebrò ponatur; cum Deum sine proximo, & proximum sine Deo diligere non valeamus. Quia qui diligit Deum, non contemnit proximum, quem Deus diligit; & qui proximum diligit, nihil in eo diligit nisi Deum, teste Augustino tract. 65. sic in Ioannem affante: *Sed benè intelligentibus utramque invenitur in singulis, quia qui diligit Deum, non potest eum contemnere, quem Deus præcipit diligi; & qui spiritualiter, & sanctè diligit proximum, quid in eo diligit nisi Deum?* ergo. Et hæc de tertia, & ultima distinctionis parte satis superque sint dicta.

QUÆSTIONES.

30. **Q**UÆSTIO 1. An, & quomodo teneamur diligere Deum ex toto corde, ex tota anima, & ex omni mente? Ex Anglica Schola D. Thomas 2.2. q. 27. art. 5. & in 3. dist. 27. q. 3. art. 4. Chalvet tom. 2. q. 6. cap. 5. regul. 5. Camerinus tom. 2. q. 44. art. 4. & 5. Prado in Theolog. moral. cap. 12. q. 2. §. 4. Bañez 2.2. q. 44. art. 1. dub. 1. Petrus Sotus lect. 14. de pœnit. Cayetan. 2.2. q. 44. art. 4. Domin. Sotus lib. 1. de Nat. & Grat. cap. 22. Montefin, 1.2. q. 89. disp. 19. q. 2. Silvius 2.2. q. 44. art. 6. Nicolai in 3. dist. 29. q. 1. art. 3. & seqq. Philipp. à SS. Trinit. tom. 3. tract. 1. disp. 11. dub. 7.

31. Ex Subtili Schola Scotus in 3. dist. 27. q. unic. Poncius tract. 8. disp. 32. q. 1. Castillo de charit. disp. 4. q. 1. Pichon de charit. p. 2. disp. 2. cap. 1. sect. 1. Villalobos tom. 2. tract. 3. Rodriguez tom. 1. Summ. cap. 11. Vega in Trident. lib. 9. cap. 42. Herincx p. 3. disp. 11. q. 5. Cottonius lib. 1. controv. 6. cap. 5. Aquila in 3. dist. 27. q. 1. Gallus in 3. dist.

dist. 27. cap. 1. & seqq. Benjumea de charit. disp. 2. art. 4. & seqq. p. 1.
 32. Ex Scholâ Eximiâ Suarez de charit. disp. 5. sect. 1. & seqq.
 Palao tract. 6. disp. 1. punct. 4. Vazquez de premit. q. 86. art. 2. dub. 4.
 Azor tom. 1. lib. 9. cap. 4. q. 1. Filliucius tract. 22. cap. 9. q. 8. Coninch
 disp. 24. dub. 3. num. 48. Toletus lib. 4. cap. 9. Hurtado 2. 2. disp. 174.
 sect. 1. subsect. 2. Escobar tom. 6. lib. 49. sect. 2. cap. 14. dub. 1. Amicus
 tom. 4. disp. 27. sect. 1. Carleton tom. 2. disp. 36. sect. 5. Gordonus t. 2.
 q. 13. cap. 4. Fabri tom. 2. tract. 6. disp. 6. q. 1. & 2. Arriaga de charit.
 disp. 36. num. 2.

33. Ex aliis D. Bonaventura in 3. dist. 27. q. 6. Ioan. Sanchez
 disp. 21. num. 21. Lorca de charit. disp. 26. à num. 9. Trullench lib. 1. c. 5.
 num. 9. Abulens. in Matth. cap. 25. q. 739. Diana 5. p. tract. 14. resol.
 105. Caspens. tom. 2. tract. 17. disp. 3. sect. 6. Estius in 3. dist. 28. §. 1.
 Verde tit. 3. §. 20. num. 130. Leander tom. 6. tract. 4. disp. 2. q. 2. Cara-
 muel in Theolog. Intent. num. 1826. Malletus tom. 2. pag. 21. & seqq.

34. Quæstio 2. An eadem sit dilectio, qua diligimus Deum, &
 proximum? De quò, *hic q. 1.*

35. Quæstio 3. An Christus Dominus habuerit gratiam simpli-
 citer infinitam? De quò, *hic dist. 13. q. 4.*

36. Quæstio 4. An gratia, & charitatis habitus realiter distin-
 guantur? De quò, *tom. 1. dist. 14. q. 4.*

37. Quæstio 5. An habitus charitatis sit tota ratio agendi? De
 quò, *tom. 1. dist. 17. q. 1.*

38. Quæstio 6. An, & quid sit iustificatio, eiusque formalis ra-
 tio? De quò, *tom. 2. dist. 26. q. 1.*

39. Quæstio 7. An amor viæ, & patriæ distinguatur specie? De
 quò, *tom. 1. dist. 14. q. 2.*

40. Quæstio 8. An charitas sit donum creatum, & à Spiritu San-
 cto distinctum? De quò, *tom. 1. dist. 14. q. 2.*

41. Quæstio 9. An præceptum de dilectione Dei possit ab homi-
 ne in hac vita penitus expleri? De quò, *hic q. 1.*

42. Quæstio 10. An dilectio Dei super omnia possit assequi sine
 fide infusâ, aut gratia? De quò, *tom. 2. dist. 26. q. 9.*

43. Quæstio 11. An possit Deus sine proximo, aut proximus
 sine Deo diligere? De quò, *hic q. 1.*

44. Quæstio 12. An, & quomodo charitas possit augeri, aut mi-
 nuï? De quò, *tom. 1. dist. 17. q. 2.*

DE NUMERO DILIGENDORUM.

DISTINCTIONIS VIGESIMÆ OCTAVÆ SYNOPSIS.

Demandata foret quanvis dilectio nulla

Corporis ac animæ certa tenenda tamen.

Sic incipit: *Hic potest quæri.*

Sic terminat: *Exhibitionis.*

1. **C**ONNECTITUR hæc distinctio cum superiori. In illa egit
 Magister de charitate, quantum ad ipsius essentiam, & de-
 finitionem; sed in præsentia determinat de diligendorum numero, &
 distinctione: ergo in his distinctionibus à recto connexionis tramite
 non deflectit Magister.

2. Consequentia probatur: Non appositè de diligendorum nu-
 mero, & discretionem posset Magister differere, si charitatis essentiam
 definitionemque prius non reseraret: ergo si Magister in superiori
 distinctione ostendit essentiam definitionemque charitatis, non incon-
 grue egit in præsentia de diligendorum numero, & distinctione.

3. Dividitur præsens distinctio in tres præcipuas partes. In qua-
 rum prima demonstrat Magister, qualiter sub dilectione proximi
 totus deprehendatur homo. In secunda verò propugnat, præceptum
 de proximi dilectione ad Angelos usque elongari. In tertia autem,
 & ultima ostendit parte, nomen proximi variè ac diversimodè usur-
 pari.

4. **P**RO PRIMÆ igitur distinctionis partis indagine, prima
 proponitur thesis: *De corporis, & animæ proximi dilectione, duo haud ex-
 tant distinctè spiritualia præcepta.* Quam totis nixibus quadam ex solu-
 tione quæsitæ pertentat in textus littera consuadere Magister.

5. Sic in textu expressè rimatur Magister: *An in illo proximi de-
 lectionis mandato totum proximum, animam quippè, & corpus, nosque ipsos
 totos diligere præcipiamur?* Cui affirmativè respondet Magister, pro-
 batque aliquibus rationibus, & Augustini affectatis autoritatibus.